

УДК 657.3

Зоря О.П.¹, Драгниш М.С.²

¹ канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-619м НУ «Запорізька політехніка»

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ПРИМУСОВОГО СПИСАННЯ КОШТІВ З РАХУНКІВ, ЯКІ ВІДКРИТІ КЛІЄНТАМИ В БАНКАХ

Безготівкові розрахунки - перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [1].

Учасники безготівкових розрахунків - банки та їх філії, підприємства, фізичні особи та інші клієнти банку, з рахунків яких списуються або на рахунки яких зараховуються кошти.

Банки відкривають поточні рахунки згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України [2].

Відповідно до статті 1071 Цивільного кодексу України кошти можуть бути списані з рахунку клієнта без його доручення на підставі рішення суду, а також у випадках, установлених законом [3]. Примусове списання коштів банки виконують з рахунків, які відкриті клієнтами в банках відповідно до нормативно-правових актів НБУ з питань відкриття і закриття рахунків.

У разі надходження до банку платіжних вимог на примусове списання коштів з цих рахунків вони передаються для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, якщо це передбачено договором між банком та органом, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. У разі відмови виконати платіжну вимогу, оформлену стягувачем, обтягувачем або отримувачем (якщо договірне списання коштів), банк

у день її надходження має зробити на її зворотному боці напис про причину повернення документа без виконання (з обов'язковим посиланням на статтю закону України, відповідно до якої платіжна вимога не може бути виконана, та/або главу/пункт нормативно-правового акта НБУ, який порушено), зазначити дату повернення (це засвідчується підписами відповідального виконавця і працівника, на якого покладено функції контролера, та відбитком штампа банку) і не пізніше наступного робочого дня надіслати цю платіжну вимогу в орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів чи банк, від якого вона надійшла. Примусове списання коштів з рахунків платників ініціюють стягувачі (орган державної виконавчої служби (державні виконавці) та приватні виконавці) на підставі виконавчих документів, установлених законами України.

За необґрунтованість примусового списання коштів, недостовірність даних, зазначених у платіжній вимозі, стягувач несе відповідальність згідно із законодавством України. Банк, що обслуговує стягувача, приймає платіжні вимоги протягом 10 календарних днів з дати їх складання, а банк платника - протягом 30 календарних днів з дати їх складання.

Банк не пізніше ніж наступного робочого дня повідомляє платника про надходження платіжної вимоги на примусове списання коштів з його рахунку, якщо умова про таке повідомлення передбачена договором банківського рахунку цього платника. Стягувач може відкликати платіжну вимогу в будь-який час до списання коштів з рахунку платника шляхом подання листа про відкликання до банку, що обслуговує стягувача. Платіжна вимога відкликається лише в повній сумі. Банк стягувача не пізніше наступного робочого дня надсилає до банку платника лист про відкликання платіжної вимоги. Якщо стягувач самостійно доставив у банк платника лист про відкликання платіжної вимоги, на якому є підпис відповідального виконавця та відбиток штампа банку, що обслуговує стягувача, то банк платника приймає цей лист до виконання. Банк платника, отримавши лист про відкликання платіжної вимоги, не списує кошти з рахунку платника і через банк, що обслуговує стягувача, або безпосередньо стягувачу повертає платіжну вимогу.

Банк платника не має права на списання коштів з рахунку платника коштів за платіжною вимогою після отримання листа про її відкликання. Як-що всупереч отриманому листу про відкликання платіжної вимоги її суму списано з рахунку платника та перераховано стягувачу, то повернення цієї суми платник здійснює в судовому порядку. Банк, що не

виконав лист про відкликання або прострочив строк його передавання банку платника, несе відповідальність згідно із законодавством України..

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова Правління Національного банку України від 21 січ. 2004 р. № 22 Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go> (да-та звернення 02.04.2020).

2. Про затвердження нормативно-правових актів Національного бан-ку України з бухгалтерського обліку : Постанова Правління Національного банку України від 11 вер. 2017 р. № 89. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17> (дата звернення 02.04.2020).

3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звер-нення 02.04.2020).